

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування
«Асоціація міст України» в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення
місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізується спільно з
Агентством США з міжнародного розвитку

МАТЕРІАЛИ ЗАСІДАННЯ СЕКЦІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОСВІТИ

10-11 жовтня 2019 року

Київ – 2019

Матеріали засідання Секції АМУ з питань освіти : 10-11 жовтня 2019 року, м. Одеса / Упор. канд. пед. наук Л. Мозгова. – К. : Асоціація міст України, 2019. – 32 с.

Видання містить програму, інформацію про стан виконання секторальної стратегії, огляд актуальних нормативно-правових документів функціонування освіти в Україні, прийнятих у II-III кварталах 2019 року. Також уміщено аналітичні та інформаційні матеріали, пов'язані з лобіюванням АМУ інтересів органів місцевого самоврядування в галузі освіти та бюджетному процесі 2020 року.

Видання корисне для керівників та працівників органів управління освітою, керівників закладів освіти.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування
«Асоціація міст України» в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення
місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізується спільно з
Агентством США з міжнародного розвитку

(проект)

ПРОГРАМА
засідання Секції Асоціації міст України з питань освіти

10-11 жовтня 2019 року

м. Одеса

10 жовтня 2019 року

Місце проведення заходу: готель «Одеса» (м. Одеса, вул. Гагарінське Плато, 5).

- Зранку до 10.00** Заїзд учасників. Заселення. Сніданок.
Готель «Одеса» (м. Одеса, вул. Гагарінське Плато, 5)
- 10.30 - 11.00** **Реєстрація учасників засідання Секції АМУ з освіти.**
Кава-брейк
- 11.00 – 11.15** **Відкриття засідання Секції з освіти АМУ**
Привітання учасників засідання Секції
Геннадій Леонідович Труханов,
Одеський міський голова
Мета та завдання засідання Секції
Галина Феліксівна Остапенко,
начальник управління освіти Первомайської
міської ради, голова Секції Асоціації міст
України з питань освіти
Засідання Секції з питань освіти АМУ
- 11.15 – 11.30** Зміни в законодавстві та стан місцевого самоврядування галузі
освіти: роль Асоціації міст України
Людмила Анатоліївна Мозгова,
аналітик з питань освіти Аналітичного центру
Асоціації міст України, кандидат педагогічних
наук
- 11.30 – 12.30** **Панельна дискусія за участю:**
Любомири Степанівни Мандзій,
заступника Міністра освіти і науки України
Сергія Валерійовича Колебошина,
заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань
освіти, науки та інновацій
Івана Ярославовича Юрійчука,
директора департаменту акредитації та моніторингу Державної

служби якості освіти України

Олени Іванівни Козієвської,

заступника керівника секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, кандидата наук з державного управління

12.30-12.45 Як через навчання громадян місто перетворити на територію нових можливостей?

Марія Володимирівна Богуслав,

директор Освітнього хабу міста Києва

12.45-13.00 **Відповіді на запитання**

13.00-13.30 *Трансфер від готелю «Одеса» (вул. Гагаринське Плато, 5) до Одеського ліцею «Європейський» (вул. Маршала Говорова, 8а)*

13.30-14.00 Огляд ліцею, презентація системи харчування школярів «Шведський стіл»

Алевтина Іванівна Подорожна,

директорка Одеського ліцею «Європейський»

14.30-15.30 Обід

15.30-15.45 Презентація Програми розвитку освіти міста Одеси

Олена Валеріївна Буйневич,

директорка департаменту освіти та науки Одеської міської ради

15.45-16.00 Особливості проведення процедур закупівель в умовах недоброчесної конкуренції (майстер-клас)

Олег Михайлович Муратов, начальник Південного офісу Державної аудиторської служби

16.00-16.15 Програма створення додаткових місць у закладах освіти, розбудова нового освітнього середовища в умовах децентралізації

Світлана Василівна Skeбало,

заступник директора департаменту освіти та науки Одеської міської ради

16.15-16.30 Кава-брейк

16.30-17.30 **Круглий стіл із обговорення проблем галузі та необхідних змін до чинного законодавства:**

- Про стан імплементації Закону України «Про освіту»
- Про стан та перспективи фінансування галузі та проєкт Державного бюджету України на 2020 рік
- Про перспективи внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції
- Про інституційний аудит та механізми забезпечення якості освіти на базовому рівні.
- Про пілотну сертифікацію вчителів

- Про можливість методичних центрів міст одержати ліцензію МОН на здійснення післядипломної освіти для осіб з вищою освітою (підвищення кваліфікації педагогічних працівників)
- Про створення інклюзивного освітнього простору та забезпечення інклюзивності будівель закладів освіти
- Про перспективи фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти
- Про забезпечення доступу до закладів дошкільної та позашкільної освіти

17.30-19.00 Огляд міста Одеси та об'єктів соціальної інфраструктури
19.30 Вечеря у дружньому колі. Повернення до готелю.

11 жовтня 2019 року

- 08.00 - 09.00** Сніданок. *Готель «Одеса» (вул. Гагарінське Плато, 5)*
- 09.00 – 09.30** *Трансфер від готелю «Одеса» (вул. Гагарінське Плато, 5) до Одеського навчально-виховного комплексу «Гімназія № 2» (вул. Гавана, 5а)*
- 09.30–09.40** Учнівське самоврядування як складова управлінської діяльності. Презентація Парламенту старшокласників
Ірина Петрівна Язвінська,
 заступник директора департаменту освіти та науки Одеської міської ради
- 09.40-10.10** Консолідуюча функція системи освіти. Проведення Всеукраїнських крос-форумів (майстер-клас для управлінців)
Світлана Василівна Мельник,
 директорка Одеського навчально-виховного комплексу «Гімназія № 7»
- 10.10-10.40** Презентація електронного інтерактивного підручника «Підручник. UA»
Ірина Євгенівна Столбова,
 Заступник директора департаменту освіти та науки Одеської міської ради
- 10.40-11.10** Кава-брейк
- 11.10 – 11.30** *Трансфер від Одеського навчально-виховного комплексу «Гімназія № 2» (вул. Гавана, 5а) до Одеського інклюзивно-ресурсного центру № 1 (вул. Мечнікова, 2а)*
- 11.40-12.00** Організація та функціонування інклюзивно-ресурсного центру, міжнародне співробітництво у питанні соціальної адаптації дитини з інвалідністю
Вікторія Вікторівна Пастерначенко,
 директорка Одеського інклюзивно-ресурсного центру № 1
- 12.00-12.30** Обговорення організаційних питань діяльності Секції. Прийняття спільного рішення щодо наступних кроків діяльності

	АМУ в сфері освіти. Підбиття підсумків засідання Секції. Анкетування.
12.30 -13.00	Огляд Одеського інклюзивно-ресурсного центру № 1
13.00-13.30	<i>Трансфер від Одеського інклюзивно-ресурсного центру № 1 (вул. Мечнікова 2а) до готелю «Одеса» (вул. Гагарінське Плато, 5)</i>
13.30-14.30	Обід
15.00	Від'їзд учасників Секції

СТАН ВИКОНАННЯ СЕКТОРАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНА «ОСВІТА»

У II-III кварталах 2019 року продовжено роботу над законодавчою картою галузі та реалізацією секторальної стратегії.

Так, на кінець звітнього періоду **реалізовано**:

- У частині досягнення Оперативної цілі 1.1. *«Закріпити в Законі нові норми та правила функціонування галузі освіти»* набув чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» № 2704-VIII від 25 квітня 2019 року. Законодавчим актом встановлено, що єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова. Цей Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України, зокрема у сфері освіти. 10 липня 2019 року Уряд схвалив проєкт Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Законопроектом пропонується врегулювати правові відносини, що виникають у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. Проєкт нормативно-правового акта підготовлений на виконання Закону України «Про освіту» та розроблений за участі Асоціації міст України. У той же час у зв'язку зі зміною політичної влади проєкт цього Закону України знову повернутий розробнику (у Міністерство освіти і науки України) і готується до повторного внесення на розгляд новоствореного Уряду.

- У частині досягнення Оперативної цілі 1.2. *«Модернізувати зміст освіти»* було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти». Нею, зокрема, сформульовано вимоги до вивчення української мови та літератури для корінних народів та національних меншин, перелік ціннісних орієнтирів початкової освіти, опис способів вимірювання результатів навчання здобувачів початкової освіти. Також здійснено розподіл навчального навантаження у базовому навчальному плані початкової освіти для класів (груп) з українською мовою навчання; змінено структуру додатків, вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти. Реалізація акта сприятиме створенню умов для вивчення української мови представниками корінних народів та національних меншин України; розробці освітніх та навчальних програм, навчальних матеріалів для початкової школи; підготовки вчителів початкової школи.

- У частині досягнення Оперативної цілі 1.4. *«Створити навчальне середовище, що сприятиме успіхам вихованців»* прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 214-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти». Актом затверджено план заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Йдеться про співпрацю закладів професійної освіти з роботодавцями, посилення ролі навчання на виробництві, розробку типових договорів. Це дозволить удосконалити систему професійної підготовки учнів. Також прийнято ряд нормативно-правових актів, спрямованих на створення умов для здобуття досвіду дітьми з особливими освітніми потребами. Так, постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 636 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» регулюється організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Наразі цей акт стосується компетенції міст-обласних центрів, у сфері фінансування яких перебувають заклади професійної освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 773 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585» врегулює питання тривалості здобуття освіти учнів з особливими потребами у закладах загальної середньої освіти, а постанова Кабінету

Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти» затверджує порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти.

• У частині досягнення Оперативної цілі 1.5. «*Оновити педагогічні кадри*» наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2019 року № 415 «Про деякі питання організації у 2019 році підвищення кваліфікації педагогічних працівників у зв'язку із запровадженням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»» врегульовано питання підвищення кваліфікації різних категорій педагогічних працівників, які впроваджують реформу Нової української школи. Це дозволить покращити їх професійний рівень, що в цілому позитивно вплине на якість надання освітніх послуг. Також було оприлюднено наказ Міністерства освіти і науки України від 17 липня 2019 року № 998 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення посади керівника державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти». Цим Порядком визначено процедуру заміщення посади керівника державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Акт, зокрема, містить вимоги до складу конкурсної комісії, професійного рівня кандидата на посаду, а також вимоги до документів претендента на посаду. Це дозволить об'єктивно підійти до відбору кандидатів на посаду керівника закладу професійної освіти. Уряд зробив ряд кроків з матеріального стимулювання праці освітян. Так, постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 695 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 р. № 22» підвищено з 1 вересня 2019 року на 10 відсотків посадові оклади (ставки заробітної плати) педагогічним працівникам, оплата праці яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів і яким не підвищили посадові оклади у 2018 році, а саме педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти. Також урегульовано питання тривалості відпустки окремих категорій педагогічних працівників. Кабінету Міністрів України прийняв постанову від 24 липня 2019 року № 694 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 346», якою з 1 січня 2020 року збільшено тривалість відпустки окремих категорій педагогічних працівників. Так, наприклад, вихователь, асистент вихователя закладу дошкільної освіти, керівники гуртків матимуть право на щорічну відпустку тривалістю 56 календарних днів.

Крім того, було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки», якою створено умови для суттєвого збільшення розмірів оплати праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки, оскільки згідно із Законом «Про освіту» передбачено поетапне (до 2023 року) щорічне збільшення розмірів посадових окладів педагогічних працівників. У той же час, як показав проєкт Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (реєстр. №2000 від 15.09.2019 року), кошти на підвищення не закладені до обсягу освітньої субвенції.

З метою забезпечення якісної підготовки педагогів Уряд ухвалив постанову Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». Нею затверджено Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Прийняття постанови дозволить забезпечити щорічне підвищення кваліфікації освітян.

• У частині досягнення Оперативної цілі 2.1. «*Чітко визначити повноваження держави та муніципалітетів в управлінні навчальними закладами*» прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року». Акт передбачає реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема пропонує зміну механізмів її фінансування. Так, запроваджується здійснення

поетапного переходу до фінансування закладів профтехосвіти, які розташовані на території міст обласного значення, з обласних бюджетів. Окрім того, Урядом ухвалено розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 619-р «Про передачу цілісних майнових комплексів державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти у власність територіальної громади м. Києва та у спільну власність територіальних громад Черкаської та Кіровоградської областей», яким передаються 4 заклади професійної освіти до комунальної власності м. Києва, 3 заклади у спільну територіальну власність громад Черкаської області (1 заклад знаходиться на території міста), у заклад у спільну територіальну власність Кіровоградської області. У той же час не вирішено питання щодо передачі фінансування цих закладів виключно на обласний рівень.

• У частині досягнення Оперативної цілі 2.2. «*Забезпечити фізичну доступність до якісних освітніх послуг*» було прийнято Державні будівельні норми В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». В нових нормах не тільки посилено обов'язковість влаштування елементів безбар'єрності, а й наведені всі технічні характеристики та конкретні наочні приклади такого впровадження, враховуючи існуючий зарубіжний досвід. Зокрема, щодо проектування: пандусів, спеціальних підйомників та інших засобів доступності для людей з порушеннями опорно-рухового апарату; тактильних та візуальних елементів доступності: тактильної підлогової плитки, інформаційних таблиць та позначень шрифтом Брайля, аудіопокажчиків для людей з порушеннями зору; іншого візуального інформування, дублювання важливої звукової інформації текстами, організації сурдоперекладу, використання систем звукопідсилення для людей з порушеннями слуху та інші важливі зміни.

Також прийнято наказ Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2019 року № 423 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти». Документ описує перелік засобів та обладнання, умови їх використання, безпеки розміщення, яке описано в технічному завданні. Крім того, набув чинності 6 вересня 2019 року наказ Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2019 року № 873 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів освіти». Відповідно до зазначеного переліку можна здійснювати закупівлі обладнання за кошт субвенції для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Оприлюднено наказ Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8». Актом затверджено у новій редакції Положення про індивідуальну форму здобуття освіти, що визначає порядок організації здобуття загальної середньої освіти за індивідуальною формою, що здійснюється закладами загальної середньої освіти та іншими закладами освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти на певному рівні освіти, або батьками, іншими законними представниками здобувачів освіти. Йдеться про здобуття освіти за екстернатною формою (екстернат), сімейною (домашньою) формою та педагогічним патронажем. Це дозволить гнучко реагувати закладам освіти на потреби дітей у здобуття освіти за різними формами.

• У частині досягнення Оперативної цілі 2.3. «*Створити зручні умови для надання якісних освітніх послуг*» було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року № 331 «Про затвердження Порядку забезпечення гуртожитками осіб, які здобувають освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Постановою затверджується Порядок забезпечення гуртожитками осіб, які здобувають освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Йдеться про першочергове зарахування пільгових категорій, забезпечення прав іногородніх осіб, іноземців,

педагогічних працівників. Окрім того, передбачено можливість тимчасового поселення у гуртожиток осіб, які відряджені на певний період до закладу професійної освіти. Це дозволить створити зручні умови для здобуття учнями професійної освіти.

Окрім того, постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 року «Про затвердження Положення про освітній округ та опорний заклад освіти» створює умови для надання якісних освітніх послуг учням насамперед у сільській місцевості. За новим Положення кількість учнів в опорних школах має складати не менш як 200 осіб. Тобто у заклад, до якого вкладатимуть ресурси з кількох місцевих та державного бюджету, має охоплювати якісною освітою якнайбільше дітей. До складу освітнього округу, зокрема, можуть входити інклюзивно-ресурсні центри та міжшкільні ресурсні центри. прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 496-р «Про перерозподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2019 році». Його прийняття пов'язане з дефіцитом освітньої субвенції в шести громадах Житомирської, Полтавської, Харківської, Херсонської і Черкаської областей. Усього було перерозподілено для ОТГ 12 млн гривень. Так було не допущено порушення термінів виплат заробітних плат педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Джерелом покриття видатків на ці цілі визначено ресурси районних бюджетів, резерву освітньої субвенції, також було зменшено обсяг освітньої субвенції на 714,7 тис грн у бюджеті Миколаївської сільської об'єднаної громади.

• У частині досягнення Оперативної цілі 2.4. «*Оновити матеріально-технічну та навчальну базу закладів освіти*» прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 року № 319 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості освіти». Нею передбачено цільову субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання комп'ютерної техніки у розмірі 300 млн. грн., шкільних автобусів – 325 млн. грн., підключення до Інтернету – 700 млн. грн., спеціальних автомобілів для Інклюзивно-ресурсних центрів – 175 млн. гривень. Усього в державному бюджеті на зазначені цілі передбачено 1,5 млрд. гривень. Також постановою Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти» затверджено Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, зокрема йдеться про кількість дітей в інклюзивних групах, специфіку надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг та перелік документів щодо зарахування дітей із особливими освітніми потребами до інклюзивних груп. Це дозволить забезпечити рівні умови навчання для дітей із різними потребами в закладах дошкільної освіти. Також вирішенню цієї Оперативної цілі сприяло прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 302 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів у 2019 році». Актом розподілено 50 млн грн. з державного бюджету обласним бюджетам та бюджетам міст-обласних центрів на оновлення матеріально-технічної бази. Йдеться передусім про відкриття на базі закладів професійно-технічної освіти навчально-практичних центрів відповідно до визначених професій.

Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 376 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів» дозволяє також оновити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти. Субвенція спрямовується за принципом співфінансування з місцевими бюджетами на будівництво нових, реконструкцію та капітальний ремонт нинішніх спортивних залів, приміщень для фізкультурно-спортивних занять, плавальних басейнів, стадіонів, стрілецьких тирів, стрільбищ, спортивних полів, спортивних ядер, спортивних майданчиків, а також інших відкритих площинних споруд та їх комплексів.

Також прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 липня 2019 року № 493-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів у 2019 році». Актом затверджено розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів у 2019 році. Всього розподілено 150 млн гривень, із яких 113,3 млн грн спрямовано до бюджетів міст та ОТГ, що складає 76% усього обсягу субвенції (інші 24% субвенції спрямовано в обласні та районні бюджети).

• У частині досягнення Оперативної цілі 3.2. «Удосконалити громадську оцінку якості освітніх послуг у закладах» у частині удосконалення методики оцінки роботи закладів освіти 16 квітня 2019 року набув чинності наказ Міністерства освіти і науки України від 09 січня 2019 року № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти». Метою інституційного аудиту є оцінювання діяльності шкіл та вироблення рекомендацій щодо підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, а також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства. Порядком передбачено, що інституційний аудит проводить Державна служба якості освіти та її територіальні органи. Це єдиний плановий захід державного нагляду (контролю), метою якого є оцінювання діяльності шкіл та вироблення рекомендацій щодо підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, а також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства. Інституційний аудит буде здійснюватися один раз на десять років.

Реалізується:

У частині досягнення *Оперативної цілі 1.1. «Закріпити в Законі нові норми та правила функціонування галузі освіти»* 30 травня 2019 року Верховна Рада України прийняла у першому читанні розроблений за участю аналітика ПУЛЬСу проект Закону України «Про повну загальну середню освіту» (реєстр. № 10204 від 05.04.2019 року). Після зміни політичної влади було створено Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Наразі при цьому Комітеті створено нову робочу групу з доопрацювання цього законопроекту до другого читання. До складу цієї групи увійшла аналітик ПУЛЬСу. Окрім того, проект Закону України «Про повну загальну середню освіту» був зареєстрований за новим номером від 29.08.2019 року № 0901.

Наступні кроки з реалізації стратегії:

Забезпечення механізму фінансування закладів професійно-технічної освіти з обласних бюджетів.

Підготовка до другого читання проекту Закону України «Про повну загальну середню освіту» (реєстр. № 0901 від 29.08.2019 року).

Окрім того, у звітному періоді оприлюднено проект **Програми діяльності Кабінету Міністрів України** (далі – Програми), що містить, зокрема, бачення Уряду щодо продовження реформи освіти. Окремі позиції Програми відповідають цілям та завданням Секторальної стратегії «Освіта», розробленої в проекті ПУЛЬС, а саме:

- Ціль 1.1. Програми. Кожна дитина має доступ до якісної дошкільної освіти (Оперативна ціль 2.2. «Забезпечити фізичну доступність до якісних освітніх послуг»);
- Ціль 1.2. Програми. Випускники школи є самодостатніми, творчими та креативними особистостями, які мають ґрунтовні знання та володіють компетентностями, що потрібні у сучасному світі (Оперативна ціль 3.1.

«Сформувати стійкий інтерес до навчання за принципами «граючись, навчаюся», зв'язку навчання з життям»);

- Ціль 1.3. Програми. Випускники шкіл мають широкий вибір закладів для здобуття якісної професійної освіти з подальшим працевлаштуванням (Оперативна ціль 1.4. «Створити навчальне середовище, що сприятиме успіхам вихованців»).

Також у додатках до Програми подано Стандарт доступності публічних сервісів та послуг, що передбачає критерії вимірювання доступності закладів освіти, що відповідає Оперативній цілі 2.4. «Оновити матеріально-технічну та навчальну бази закладів освіти» Секторальної стратегії «Освіта», розробленої в проєкті ПУЛЬС.

ОСНОВНІ ЗМІНИ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВІЙ БАЗІ ГАЛУЗІ ОСВІТИ У II-III КВАРТАЛАХ 2019 РОКУ

Верховна Рада України

- Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» № 2704-VIII від 25.04.2019 року.

Законодавчим актом встановлено, що єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова. Цей Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України. Дія цього Закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів. Завданнями цього Закону є:

- 1) захист державного статусу української мови;
- 2) утвердження української мови як мови міжетнічного спілкування в Україні;
- 3) забезпечення функціонування державної мови як інструмента об'єднання українського суспільства, засобу зміцнення державної єдності та територіальної цілісності України, її незалежної державності і національної безпеки;
- 4) забезпечення застосування української мови як державної на всій території України у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, а також у міжнародному спілкуванні, під час здійснення посадовими та службовими особами представницьких функцій;

5) забезпечення розвитку української мови для зміцнення національної ідентичності, збереження національної культури, традицій, звичаїв, історичної пам'яті та забезпечення її подальшого функціонування як державотворчого чинника української нації;

- б) підтримка української мови шляхом сприяння:
 - а) володінню українською мовою громадянами України;
 - б) розвитку української жестової мови як основного або одного з основних засобів спілкування жестомовних осіб. Статус, засади та порядок застосування української жестової мови визначаються законом;
 - в) застосуванню української мови відповідно до вимог українського правопису та інших стандартів державної мови;
 - г) вживанню замість іншомовних українських слів, словосполучень і термінів у разі, якщо в українській мові існують рівнозначні відповідники, та підвищенню рівня обізнаності громадян про них;
 - г) запобіганню вульгаризації української мови та змішування її з іншими мовами;
 - д) поширенню знань про українську мову та її роль у розвитку української та європейської культур;
 - е) популяризації діалектів і говірок української мови та їх збереженню;
 - є) вивченню української мови в Україні та за кордоном;
 - 7) поширення української мови у світі та сприяння в задоволенні мовних потреб закордонних українців і громадян України, які проживають або тимчасово перебувають за межами України.

- Закон України «Про фахову передвищу освіту» № 2745-VIII від 06.06.2019 року.

З 2020 року українські коледжі та технікуми почнуть надавати фахову передвищу освіту: вони готуватимуть фахових молодших бакалаврів і більше не набиратимуть вступників на «молодшого спеціаліста». Це передбачено проектом закону «Про фахову передвищу освіту» (реєстр. № 8321-д від 01.03.2019 року), який 6 червня 2019 року ухвалила в другому читанні та в цілому Верховна Рада України. Документ підтримали 236 народних депутатів. Він закладає такі зміни:

- 1) запроваджуються елементи корпоративного управління закладами, що сприятиме врегулюванню конфлікту інтересів. При закладі діятиме Наглядова рада, яка

- працюватиме над стратегічним розвитком закладу, шукатиме додаткові джерела фінансування, зможе впливати на керівництво в разі суттєвих проблем у діяльності;
- 2) обрання керівника передбачатиме рейтингове голосування колективу. Крім того, строк перебування на посаді буде обмеженим;
 - 3) заклади готуватимуть фахових молодших бакалаврів, а за наявності ліцензії здійснюватимуть підготовку за коротким циклом вищої освіти або першим (бакалаврським) рівнем;
 - 4) нова система державного фінансування: субвенція з держбюджету покриватиме здобуття повної загальної середньої освіти, а також підготовку за спеціальностями, яким надається особлива підтримка;
 - 5) не встановлюються обмеження щодо віку студентів, кількості попередньо здобутих дипломів за бюджетний кошт;
 - 6) можливість формувати індивідуальні освітні траєкторії та надавати вибір форми освіти (мережева, дуальна, навчання на виробництві тощо).

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства

- Державні будівельні норми В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». В нових нормах не тільки посилено обов'язковість влаштування елементів безбар'єрності, а й наведені всі технічні характеристики та конкретні наочні приклади такого впровадження, враховуючи існуючий зарубіжний досвід. Зокрема, щодо проектування: пандусів, спеціальних підйомників та інших засобів доступності для людей з порушеннями опорно-рухового апарату; тактильних та візуальних елементів доступності: тактильної підлогової плитки, інформаційних таблиць та позначень шрифтом Брайля, аудіопоказчиків для людей з порушеннями зору; іншого візуального інформування, дублювання важливої звукової інформації текстами, організації сурдоперекладу, використання систем звукопідсилення для людей з порушеннями слуху та інші важливі зміни.

Кабінет Міністрів України

- Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 року № 319 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості освіти». Нею передбачено цільову субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання комп'ютерної техніки у розмірі 300 млн. грн., шкільних автобусів – 325 млн. грн., підключення до Інтернету – 700 млн. грн., спеціальних автомобілів для Інклюзивно-ресурсних центрів – 175 млн. гривень. Усього в державному бюджеті на зазначені цілі передбачено 1,5 млрд. гривень. Кошти будуть спрямовані обласним бюджетам та розподілені рішенням облдержадміністрацій між районними бюджетами та бюджетами міст обласного значення й ОТГ.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 року № 281 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 червня 1999 р. № 992». Постановою регулюється сфера професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема приводиться термінологія до відповідності Закону України «Про освіту» та встановлюється обмеження щодо спрямування не більше 15% коштів з 50% зарплати учнів на преміювання майстрів виробничого навчання. Крім того, передбачається посилення безпеки життєдіяльності та виробничої санітарії під час виробничого навчання та виробничої практики.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти». Постановою пропонується затвердити Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, зокрема йдеться про кількість дітей в інклюзивних групах, специфіку надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг та перелік документів щодо зарахування дітей із особливими освітніми потребами до інклюзивних груп. Прийняття цього нормативно-правового акта дозволить засновникам укомплектовувати групи в закладах дошкільної освіти відповідно до чинного законодавства.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 302 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів у 2019 році». Постановою розподілено 50 млн грн. з державного бюджету обласним бюджетам та бюджетам міст-обласних центрів на оновлення матеріально-технічної бази. Йдеться передусім про відкриття на базі закладів професійно-технічної освіти навчально-практичних центрів відповідно до визначених професій. Постановою передбачено містам-обласним центрам 21,1 млн грн, що складає 42% від загального обсягу виділених коштів.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року № 338 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері загальної середньої освіти та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою якості освіти». Постановою затверджуються критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері загальної середньої освіти та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою якості освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року № 331 «Про затвердження Порядку забезпечення гуртожитками осіб, які здобувають освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Постановою затверджується Порядок забезпечення гуртожитками осіб, які здобувають освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Йдеться про першочергове зарахування пільгових категорій, забезпечення прав іногородніх осіб, іноземців, педагогічних працівників. Окрім того, передбачено можливість тимчасового поселення у гуртожиток осіб, які відряджені на певний період до закладу професійної освіти. Підставою для поселення є ордер, що не є документом для приватизації житла.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року № 376 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів». Субвенція спрямовується за принципом співфінансування з місцевими бюджетами на будівництво нових, реконструкцію та капітальний ремонт нинішніх спортивних залів, приміщень для фізкультурно-спортивних занять, плавальних басейнів, стадіонів, стрілецьких тирів, стрільбищ, спортивних полів, спортивних ядер, спортивних майданчиків, а також інших відкритих площинних споруд та їх комплексів.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 року № 438 «Про затвердження Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат». У постанові визначено засади створення та діяльності наукових ліцеїв та наукових ліцеїв-інтернатів (незалежно від форми власності та підпорядкування), а також затверджено Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат. Окрім того, постановою внесено зміни до Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882, що стосуються здійснення таких виплат учням наукових ліцеїв. Положення в цілому регулює діяльність ліцею та визначає права засновника на управління закладом. Сам науковий ліцей може бути як державним, так і комунальним.

Основна мета заснування наукових ліцеїв – це підготовка майбутніх науковців. Про створення закладу рішення приймає засновник (наявність ліцеїв у кожній громаді не є обов'язковою).

- Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341». Постановою передбачається впровадження одинадцяти рівнів Національної рамки кваліфікацій замість десяти, що існують сьогодні, а також оновлення дескрипторів всіх кваліфікаційних рівнів, зокрема, їх гармонізації з аналогічними міжнародними документами. Прийняття акта дозволить виконати норми Закону України «Про освіту» та уточнити рівні професійної кваліфікації здобувачів освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 року «Про затвердження Положення про освітній округ та опорний заклад освіти». За новим Положення кількість учнів в опорних школах має складати не менш як 200 осіб. Тобто у заклад, до якого вкладатимуть ресурси з кількох місцевих та державного бюджету, має охоплювати якісною освітою якнайбільше дітей. До складу освітнього округу, зокрема, можуть входити інклюзивно-ресурсні центри та міжшкільні ресурсні центри. Для того, щоб розмежувати повноваження засновників закладів, які діятимуть у межах округу, місцеві ради мають заключити договір (угоду) про спільну діяльність. У ньому зазначатимуться відповідальні за організацію освітнього процесу, підвезення до опорних шкіл, забезпечення навчальним обладнанням тощо. Передбачається, що облаштування опорної школи має відбуватися за принципами Нового освітнього простору.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 636 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Постановою регулюється організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Наразі цей акт стосується компетенції міст-обласних центрів, у сфері фінансування яких перебувають заклади професійної освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти». Постановою регулюється організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах вищої освіти, у тому числі й закладах фахової передвищої освіти. Насамперед акт є актуальним для м. Києва, в управлінні якого перебувають коледжі.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 695 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 р. № 22». Актом Кабінет Міністрів України підвищив з 1 вересня 2019 року на 10 відсотків посадові оклади (ставки заробітної плати) педагогічним працівникам, оплата праці яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів і яким не підвищили посадові оклади у 2018 році, а саме педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року № 694 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 346». Постановою з 1 січня 2020 року збільшено тривалість відпустки окремих категорій педагогічних працівників. Так, наприклад, вихователь, асистент вихователя закладу дошкільної освіти, керівники гуртків матимуть право на щорічну відпустку тривалістю 56 календарних днів.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти». Зокрема, сформульовано вимоги до вивчення української мови та літератури для корінних народів та національних меншин, перелік ціннісних орієнтирів початкової освіти, опис способів вимірювання результатів навчання здобувачів початкової освіти. Також здійснено розподіл навчального

навантаження у базовому навчальному плані початкової освіти для класів (груп) з українською мовою навчання; змінено структуру додатків, вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти. Реалізація акта сприятиме створенню умов для вивчення української мови представниками корінних народів та національних меншин України; розробці освітніх та навчальних програм, навчальних матеріалів для початкової школи; підготовки вчителів початкової школи.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 року № 755 «Деякі питання оплати праці працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл». Постановою з метою підвищення престижності праці тренерів-викладачів дитячо-юнацьких спортивних шкіл запроваджується додатковий коефіцієнт підвищення рівня їх посадових окладів. Так, ставки окремих працівників підвищуються у 2020 році до 42%. Для цього місцеві бюджети повинні додатково передбачити видатки на ці потреби у розмірі 677,4 млн гривень.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 773 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585». Актом врегульовується питання тривалості здобуття освіти учнів з особливими потребами у закладах загальної середньої освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти». Постановою Кабінету Міністрів України затверджено порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». Постановою Кабінету Міністрів України затверджено Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Звертаємо увагу, що під час громадського обговорення документа Асоціація міст України надсилала листом № 5-240 від 14.05.2019 року свої пропозиції до проекту, що були враховані розробником. Так, зокрема, в останній редакції враховано такі пропозиції АМУ: визначено повноваження засновника в організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників; знято норму про надання неконкурентних переваг у наданні освітніх послуг педагогам окремим закладам післядипломної освіти; щодо скасування необхідності визнання педагогічною радою окремих форм підвищення кваліфікації, зокрема участі у тренінгах, семінарах, практикумах, майстер-класах тощо; щодо необхідності узгодження пропозицій педагогічних працівників із обсягом видатків на підвищення кваліфікації. Прийняття постанови дозволить забезпечити щорічне підвищення кваліфікації освітян.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 776 «Про затвердження Порядку надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету». Актом затверджено Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету. Цей акт стосується діяльності, зокрема, наукових ліцеїв і спрямований на ресурсну підтримку з державного бюджету їх розвитку.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки», якою створено умови для суттєвого збільшення розмірів оплати праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки. Відповідно до Закону України «Про освіту» передбачено поетапне (до 2023 року) щорічне збільшення розмірів посадових окладів педагогічних працівників найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, найменший посадовий оклад науково-педагогічного працівника при цьому встановлюється на 25 відсотків вище від посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії. Постанова Уряду започатковує виконання положень

Закону з 2020 року і передбачає поетапне збільшення оплати праці педагогічним, науково-педагогічним та науковим працівникам закладів і установ освіти і науки до 2023 року.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 року № 214-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти». Розпорядженням пропонується затвердити план заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Цей проект стосується сфери професійної (професійно-технічної) освіти. Йдеться про співпрацю закладів професійної освіти з роботодавцями, посилення ролі навчання на виробництві, розробку типових договорів.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 року № 251-р «Про внесення змін до пункту 24 плану заходів на 2017—2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа”». Розпорядженням відтермінується у часі (з 2018-2019 років на 2019-2020 роки) створення, придбання та апробація електронних підручників для 1, 2, 5, 6, 10, 11 класів. Асоціація міст України погодила проект акта без зауважень, оскільки електронні підручники можуть бути альтернативними у школі, а якість їх підготовки є важливою.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 року № 845 «Про затвердження плану заходів з реалізації Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»)). Розпорядженням затверджені заходи, визначені терміни та виконавці з реалізації Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»)). Згідно з планом органи місцевого самоврядування (за згодою) мають: створити штаби Гри; затвердити рішення штабів щодо формування організаційних комітетів етапів підсумкових наметових таборувальних Гри; організувати та провести початковий етап підсумкових наметових таборувальних Гри; організувати та провести усі етапи підсумкових наметових таборувальних Гри.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 року № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року». Розпорядженням схвалюється Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року. Акт передбачає реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема пропонує зміну механізмів її фінансування. Так, на С. 5-6 зазначено про здійснення поетапного переходу до фінансування закладів профтехосвіти, які розташовані на території міст обласного значення, з обласних бюджетів.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 року № 493-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів у 2019 році». Актом затверджено розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення та ремонт існуючих спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах усіх ступенів у 2019 році. Всього розподілено 150 млн гривень, із яких 113,3 млн грн спрямовано до бюджетів міст та ОТГ, що складає 76% усього обсягу субвенції (інші 24% субвенції спрямовано в обласні та районні бюджети). Так, субвенцію отримали: 6 міст-обласних центрів у розмірі 29,4 млн грн (20% від загального обсягу субвенції); 14 міст у розмірі 33,4 млн грн (22% від загального обсягу субвенції); 30 ОТГ у розмірі 50,5 млн гривень (34% від загального обсягу субвенції). Завдяки рішенню Кабінету Міністрів України буде створено та відремонтовано 59 спортивних комплексів при закладах загальної середньої освіти у містах та ОТГ.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 року № 496-р «Про перерозподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2019

році». Розпорядження Кабінету Міністрів України прийняте з метою покриття дефіциту освітньої субвенції в шести громадах Житомирської, Полтавської, Харківської, Херсонської і Черкаської областей та недопущення порушень термінів виплат заробітних плат педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Всього було перерозподілено для ОТГ 12 млн гривень. Джерелом покриття видатків на ці цілі визначено ресурси районних бюджетів, резерву освітньої субвенції, також було зменшено обсяг освітньої субвенції на 714,7 тис грн у бюджеті Миколаївської сільської об'єднаної громади. Нагадуємо, що Асоціація міст України наполягає на забезпеченні перерозподілу освітньої субвенції насамперед з залишків освітньої субвенції, що були збережені в районних та обласних бюджетах.

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 року № 619-р «Про передачу цілісних майнових комплексів державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти у власність територіальної громади м. Києва та у спільну власність територіальних громад Черкаської та Кіровоградської областей». Розпорядженням Уряду передаються 4 заклади професійної освіти до комунальної власності м. Києва, 3 заклади у спільну територіальну власність громад Черкаської області (1 заклад знаходиться на території міста), у заклад у спільну територіальну власність Кіровоградської області. Акт відповідає погодженому АМУ розпорядженню Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 року № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року», яким передбачається зміна механізмів фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти (передача фінансування на обласний рівень). Зважаючи на це, АМУ погодила прийняття акта.

Міністерство освіти і науки України

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2019 року № 415 «Про деякі питання організації у 2019 році підвищення кваліфікації педагогічних працівників у зв'язку із запровадженням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Наказом врегульовано питання підвищення кваліфікації різних категорій педагогічних працівників, які впроваджують реформу Нової української школи.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2019 року № 423 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти». Документ описує перелік засобів та обладнання, умови їх використання, безпеки розміщення, яке описано в технічному завданні.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2019 року № 523 «Про затвердження Положення про інституційну форму набуття освіти». Цим документом визначено порядок здобуття загальної середньої освіти у таких формах, як: очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна та мережева. У Положенні йдеться про особливості здобуття такої освіти.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 року № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти» (набуття чинності 16.04.2019 року). Метою інституційного аудиту є оцінювання діяльності шкіл та вироблення рекомендацій щодо підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, а також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства. Порядком передбачено, що інституційний аудит проводить Державна служба якості освіти та її територіальні органи. Це єдиний плановий захід державного нагляду (контролю), метою якого є оцінювання діяльності шкіл та вироблення рекомендацій щодо підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, а

також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства. Інституційний аудит буде здійснюватися один раз на десять років. Проте він може проводитися і позапланово у випадку, якщо за результатами незалежного зовнішнього моніторингу якості освіти школа має низьку якість освітньої діяльності або ж за ініціативою засновника закладу.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.06.2019 року № 873 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів освіти» (набуття чинності 6.09.2019 року). Відповідно до зазначеного переліку можна здійснювати закупівлі обладнання за кошт субвенції для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8». Актом затверджено у новій редакції Положення про індивідуальну форму здобуття освіти, що визначає порядок організації здобуття загальної середньої освіти за індивідуальною формою, що здійснюється закладами загальної середньої освіти та іншими закладами освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти на певному рівні освіти, або батьками, іншими законними представниками здобувачів освіти. Йдеться про здобуття освіти за екстернатною формою (екстернат), сімейною (домашньою) формою та педагогічним патронажем.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.07.2019 року № 998 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення посади керівника державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти». Цим Порядком визначено процедуру заміщення посади керівника державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Акт, зокрема, містить вимоги до складу конкурсної комісії, професійного рівня кандидата на посаду, а також вимоги до документів претендента на посаду.

Про прийняті актуальні зміни у законодавстві та інші важливі для органів місцевого самоврядування у частині освіти події Ви можете оперативно дізнаватись із сайту Асоціації міст України: АМУ / Децентралізація: галузевий діалог / Освіта або за посиланням <http://www.auc.org.ua/galuz/osvita>

Аналітичний центр АМУ

ПРОПОЗИЦІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ ДО ПРОЄКТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ НА 2020 РІК

Для забезпечення врахування інтересів місцевого самоврядування Асоціація міст України брала активну участь у підготовці та доопрацюванні законопроектів України «Про Держбюджет-2020» та змін до Бюджетного кодексу:

Пропозиції АМУ до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (реєстр. № 2000 від 15.09.2019 року, Кабінет Міністрів України)

- Збільшити обсяг освітньої субвенції на 27,5 млрд грн.

Розмір освітньої субвенції передбачений на рівні 77,5 млрд грн. Дефіцит освітньої субвенції на виплату заробітної плати педагогічним працівникам у 2019 році складає в середньому 10 %. Враховуючи рівень недофінансування поточного року, підвищення заробітної плати педагогічним працівникам (постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» (зростання в середньому на 35%)), обсяг освітньої субвенції на 2020 рік для повного забезпечення повноважень, делегованих державою у галузі освіти, повинен складати не менше 105 млрд гривень. У разі відсутності ресурсу на підвищення заробітної плати в освітній субвенції пропонуємо скасувати постанову Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 або відтермінувати її дію. У такому разі розмір освітньої субвенції має становити 84,4 млрд грн, що врахує зростання мінімальної заробітної плати на 12%, реальний контингент учнів, не допустить виникнення дефіциту.

- Збільшити розмір додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я на 12,1 млрд гривень

Така дотація передбачена у розмірі 7,9 млрд грн, у той же час у 2018 року він становив 16,5 млрд гривень. У 2020 році розмір цієї дотації з метою належного забезпечення переданих із державного бюджету видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я має складати не менше 20 млрд гривень.

Пропонуємо запровадити прозорий формульний розподіл такої дотації між бюджетами місцевого самоврядування. Адже діючий механізм розподілу є необ'єктивним та корупційновразливим. На сьогодні лівова частка цієї дотації перерозподіляється на користь обласних та районних бюджетів – відповідно 45% та 33,2%. Тобто, найбільша частка дотації залишилася в розпорядженні обласних бюджетів, у той час як питома вага видатків на освіту й охорону здоров'я загального фонду обласних бюджетів у структурі загального обсягу асигнувань усіх місцевих бюджетів за відповідними галузями складає лише 11%.

- Передбачити додаткову субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам у розмірі 14,6 млрд грн на підвищення заробітної плати педагогічним працівникам дошкільної, позашкільної, професійно-технічної освіти на виконання постанов Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» та від 10.07.2019 року № 695 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 року № 22», а також підвищення заробітної плати тренерів-викладачів дитячо-юнацьких спортивних шкіл на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 755 «Деякі питання оплати праці працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл».

У разі відсутності такого компенсаторного ресурсу пропонуємо скасувати такі постанови або відтермінувати їх дію.

Пропозиції АМУ до проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (реєстр. № 2144 від 16.09.2019 року, Кабінет Міністрів України)

• Щодо перекладання на місцеві бюджети видатків на підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Підпунктом «г¹» пункту 2 частини першої статті 89 Законопроєкту пропонується до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, включити видатки на післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах регіонального замовлення). Відповідно до частини четвертої статті 59 Закону України «Про освіту» підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника та враховується під час обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника. Згідно з частиною шостою статті 59 Закону України «Про освіту» Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників затверджується Кабінетом Міністрів України. На виконання цієї норми закону було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», якою затверджено Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (далі – Порядок). Згідно з 14 пунктом Порядку кожен педагогічний і науково-педагогічний працівник закладу загальної середньої та фахової передвищої освіти зобов'язаний щороку підвищувати кваліфікацію з урахуванням особливостей, а педагогічні працівники закладів дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти підвищують свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років. За нашими підрахунками, запропонована Законопроєктом норма призведе до додаткових видатків з місцевих бюджетів в обсязі 1,4 млрд грн, а в окремих випадках до неспроможності бюджетів забезпечити підвищення кваліфікації, а це є загрозою для забезпечення якісної освіти її здобувачів.

Окрім того, звертаємо увагу, що до Законопроєкту не надані належні фінансово-економічні розрахунки та пропозиції щодо джерел покриття втрат доходів місцевих бюджетів, що суперечить частині третій статті 142 Конституції України, згідно з якою «витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою».

Пропонуємо видатки на післядипломну освіту (підвищення кваліфікації вчителів) здійснювати за рахунок освітньої субвенції. Разом з цим переглянути обсяги освітньої субвенції, збільшивши її додатково на 1,4 млрд гривень.

• Щодо джерел фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Підпунктом «е» пункту 2 частини першої статті 89 Законопроєкту пропонується до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, включити видатки на професійну (професійно-технічну) освіту з бюджетів міст обласного значення – обласних центрів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, у складі яких є місто обласного значення – обласний центр (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності, які розташовані на території зазначених міст). Оскільки заклади професійної (професійно-технічної) освіти не передаються до комунальної власності міст, а Кабінет Міністрів України забезпечує поступову передачу закладів виключно у спільну власність територіальних громад, констатуємо порушення прав міст-обласних центрів на управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

Звертаємо увагу на розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 року № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на

період до 2027 року». Актом передбачається зміна механізмів фінансування професійної (професійно-технічної) освіти та здійснення поетапного переходу до її фінансування виключно з обласних бюджетів.

Зважаючи на вище зазначене, пропонуємо підпункт «є» пункту 2 частини першої статті 89 Законопроєкту виключити, а підпункт «б» пункту 2 частини першої статті 90 Законопроєкту викласти у такій редакції:

«б) професійну (професійно-технічну) освіту (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності);».

• Щодо особливих умов фінансування закладів освіти, що приводять статутні документи до відповідності Закону України «Про освіту»

Законопроєктом пропонується доповнити Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України пунктом 50, яким установити, що до приведення установчих документів закладів освіти у відповідність з вимогами Закону України «Про освіту» їх фінансове забезпечення здійснюється відповідно до порядку, який діяв у 2019 році. Зазначаємо, що підпунктом 15 пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про освіту» переоформлення установчих документів закладів освіти здійснюється протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 2022 року. Поряд із тим, вилучення Законопроєктом зі статті 103² Бюджетного кодексу України таких закладів освіти, як: загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів; шкільні відділення навчально-виховних комплексів «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад»; вечірні (змінні) школи, – може призвести до різночитань цієї статті та поставити під загрозу фінансування цих закладів за кошти освітньої субвенції.

Пропонуємо у пункті 50 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу зазначити процедури фінансування закладів освіти на перехідний період переоформлення ними установчих документів.

• Щодо фінансування закладів дошкільної освіти, дошкільних підрозділів (відділень, груп) початкових шкіл, сільських, селищних та міських палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля, інших клубних закладів та бібліотек.

Законопроєктом вносяться зміни до пункту 20 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України та вилучають норми про формульний розрахунок обсягів міжбюджетних трансфертів з районного бюджету бюджетам місцевого самоврядування для фінансування таких закладів. Натомість пропонується, щоб обсяги зазначених міжбюджетних трансфертів визначалися на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, та укладеного між ними договору.

Пропонуємо доповнити пункт 20 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України такою нормою:

«У разі не укладання або розірвання договору про утримання закладів дошкільної освіти, дошкільних підрозділів (відділень, груп) початкових шкіл, сільських, селищних та міських палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля, інших клубних закладів та бібліотек фінансування таких закладів здійснюється відповідно до статті 89 Бюджетного кодексу України.»

Окрім цього, пропонуємо:

Запровадити прозорий формульний розподіл дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я між бюджетами місцевого самоврядування. Адже діючий механізм розподілу є необ'єктивний та корупційновразливий. На сьогодні лівова частка цієї дотації перерозподіляється на користь обласних та районних бюджетів – відповідно 45% та 33,2%. Тобто, найбільша частка дотації залишилася в розпорядженні обласних бюджетів, у той час як питома вага видатків на освіту й охорону здоров'я загального фонду обласних бюджетів у структурі

загального обсягу асигнувань усіх місцевих бюджетів за відповідними галузями складає лише 11%.

Асоціація міст України і надалі буде відстоювати інтереси місцевого самоврядування для забезпечення подальшого зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, збільшення обсягів освітньої субвенцій, недопущення перекладання додаткових повноважень на місцевий рівень без належного компенсаційного ресурсу.

Лист Асоціації міст України
від 25 вересня 2019 року № 5-548
до Голови Комітету Верховної Ради України з
питань освіти, науки та інновацій
Бабака Сергія Віталійовича

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ПІДГОТОВКИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО 2019/2020 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Асоціація міст України з метою підтримки місцевого самоврядування у реалізації ним власних та делегованих повноважень у сфері освіти провела на початку червня 2019 року опитування міських, селищних та сільських рад щодо проблемних питань, від вирішення яких залежатиме належне забезпечення закладів освіти у новому 2019/2020 навчальному році. З метою підготовки рішення Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій питання «Про стан підготовки закладів освіти до 2019/2020 навчального року» озвучимо найбільш актуальні з них:

- Щодо обсягу освітньої субвенції у 2019 році та необхідності термінового перегляду формули розподілу освітньої субвенції

Попри прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 року № 65 «Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» та збільшенням обсягів освітньої субвенції у 2019 році відповідно до попереднього бюджетного періоду на 13%, наразі залишається значним дефіцит освітньої субвенції, що складає близько 10% до її річного обсягу, визначеного у додатку 6 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік». Це може поглибити ситуацію із виплатами заробітної плати педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти у листопаді-грудні 2019 року.

Така ситуація зумовлена, з одного боку, недостатньою з об'єктивних причин оптимізацією мережі, а з іншого, недосконалістю формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами (далі – Формули), затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 (зі змінами від 06.02.2019 року № 65).

Під час опитування міста та ОТГ зазначили такі основні недоліки Формули:

- 1) Формула не враховує години індивідуального навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах»).
- 2) Формула не враховує видатки на заміну тимчасово відсутніх працівників. Наслідком цього стає запровадження негативної практики «безкоштовних замінів» або інтенсифікації навчальних годин тих уроків, з яких відпустили учнів, наприклад, через хворобу вчителя. Така ситуація певним чином погіршує якість освіти.
- 3) При розрахунку не враховано реальний контингент учнів та його збільшення в окремих громадах. Також не враховується динаміка збільшення контингенту учнів в інклюзивних класах. Як наслідок, Формула не враховує реальної потреби збільшення одиниць педагогічного персоналу. Тому важливим є врахування контингенту учнів станом на 1 вересня року, що передує плановому бюджетному періоду.
- 4) Формула не враховує реальну потребу на оплату праці вихователів груп подовженого дня (1 ставки на 1 заклад недостатньо).
- 5) Формула для міських ОТГ, на території яких є сільські населені пункти, розрахована як для міст обласного значення та не враховує розрахункову наповнюваність класів для сільської території.

Окрім того, в доведеному обсязі освітньої субвенції не врахована повна сума надбавки за престижність педагогічним працівникам, граничний обсяг якої може сягати 30% посадового окладу.

З метою недопущення затримки з виплатою заробітної плати органи місцевого самоврядування дофінансовують оплату праці педагогічним працівникам за рахунок власних доходів місцевих бюджетів, відволікаючи ресурси від інших важливих для громад потреб.

Звертаємо увагу, що наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2019 року № 490 було утворено Міжвідомчу робочу групу з удосконалення формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, до складу якої увійшла Асоціація міст України. Під час засідань було напрацьовано актуальні зміни до Формули, що у зв'язку зі зміною політичної влади не були затверджені.

Зважаючи на те, що бюджетний процес 2020 року уже розпочався, просимо врахувати необхідність пришвидшити прийняття напрацьованих Міжвідомчою робочою групою змін до Формули та передбачити відповідний ресурс для громад у Державному бюджеті України на 2020 рік.

Окрім того, просимо сприяти перегляду обсягу освітньої субвенції у 2019 році з метою покриття її дефіциту та проведення вчасних виплат заробітних плат педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти.

- Щодо забезпечення належного обсягу освітньої субвенції у 2020 році

У проєкті Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (реєстр. № 2000 від 15.09.2019 року, Кабінет Міністрів України) розмір освітньої субвенції передбачений на рівні 77,5 млрд гривень. Враховуючи рівень недофінансування поточного року, підвищення заробітної плати педагогічним працівникам (постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» (зростання в середньому на 35%)), обсяг освітньої субвенції на 2020 рік для повного забезпечення повноважень, делегованих державою у галузі освіти, повинен складати не менше 105 млрд гривень.

Просимо збільшити обсяг освітньої субвенції на 27,5 млрд гривень. У разі відсутності ресурсу на підвищення заробітної плати в освітній субвенції пропонуємо скасувати постанову Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 або відтермінувати її дію. У такому разі розмір освітньої субвенції має становити 84,4 млрд грн., що врахує зростання мінімальної заробітної плати на 12%, реальний контингент учнів, не допустить виникнення дефіциту.

- Щодо зміни механізму фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Підпунктом «е» пункту 2 частини першої статті 89 проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (реєстр. № 2144 від 16.09.2019 року, Кабінет Міністрів України) пропонується до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, включити видатки на професійну (професійно-технічну) освіту з бюджетів міст обласного значення – обласних центрів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, у складі яких є місто обласного значення – обласний центр (на оплату послуг з підготовки кадрів на умовах регіонального замовлення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти державної та/або комунальної власності, які розташовані на території зазначених міст). Оскільки заклади професійної (професійно-технічної) освіти не передаються до комунальної власності міст, а Кабінет Міністрів України забезпечує поступову передачу закладів виключно у спільну власність територіальних громад, констатуємо порушення прав міст-обласних центрів на управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Окрім того, міста-обласні центри продовжують фінансувати заклади професійної

(професійно-технічної) освіти на умовах регіонального замовлення, обсяг якого визначає область.

Звертаємо увагу на розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 року № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року». Актом передбачається зміна механізмів фінансування професійної (професійно-технічної) освіти та здійснення поетапного переходу до її фінансування виключно з обласних бюджетів.

Просимо забезпечити законодавче підґрунтя для передачі фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти з обласних бюджетів.

- Щодо підготовки необхідної нормативно-правової бази

Органи місцевого самоврядування турбує відсутність необхідного нормативно-правового забезпечення діяльності закладів освіти після прийняття Закону України «Про освіту», а саме: не прийнято Закон України «Про повну загальну середню освіту», Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про дошкільну освіту», Закон України «Про Про внесення змін до Закону України «Про позашкільну освіту», Типове положення про заклад загальної середньої освіти, Типове положення про заклад дошкільної освіти, нове Положення про логопедичні пункти, нове типове Положення про атестацію педагогічних працівників, Положення про методичний сервісний центр з обслуговування закладів освіти, Положення про логопедичні пункти системи освіти, Санітарний регламент, оновлену Інструкцію щодо організації харчування учнів тощо. Не приведені у відповідність до чинного законодавства кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Просимо сприяти прийняттю цих нормативно-правових актів.

Окрім того, міські, селищні та сільські ради акцентують на наявності застарілих Типових штатних нормативах закладів освіти, що не відповідають сучасним потребам закладів освіти та Закону України «Про освіту». Так, органи місцевого самоврядування пропонують ввести в Типові штатні нормативи закладів загальної середньої освіти посади бухгалтера, кухарів (з урахуванням зростання кількості учнів), водіїв шкільних автобусів, медсестер, фахівців з кадрової діяльності, системного адміністратора, асистента дитини, для закладів загальної середньої освіти I-II ступенів із кількістю 9 класів внести зміни у штатні розписи і запровадити одну ставку заступника директора, а не 0,5 тощо; ввести до штату закладу загальної середньої освіти з інклюзивними класами посаду заступника директора, який вестиме роботу щодо супроводу дітей з особливими освітніми потребами. У Типових штатних нормативах також пропонують змінити назву посади «Фахівець з ОП» на «Інженер з ОП», оскільки першої назви посади немає у Класифікаторі професій, тому немає можливості визначити посадовий оклад.

Аналітичний центр АМУ

ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ФОРМУЛИ ОСВІТНЬОЇ СУБВЕНЦІЇ

АМУ звернулася до Міністра з проханням відновити роботу над внесенням змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

Адже попри прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 року № 65 «Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» та збільшення обсягів освітньої субвенції у 2019 році відповідно до попереднього бюджетного періоду на 13%, наразі залишається значним дефіцит освітньої субвенції, що складає близько 10% до її річного обсягу, визначеного у додатку 6 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік». Це може поглибити ситуацію із виплатами заробітної плати педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти у листопаді-грудні 2019 року.

Така ситуація зумовлена, з одного боку, недостатньою з об'єктивних причин оптимізацією мережі, а з іншого, недосконалістю формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами (далі – Формули), затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 (зі змінами від 06.02.2019 року № 65).

Під час опитування міста та ОТГ зазначили такі основні недоліки Формули:

1) Формула не враховує години індивідуального навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах»).

2) Формула не враховує видатки на заміну тимчасово відсутніх працівників. Наслідком цього стає запровадження негативної практики «безкоштовних замінів» або інтенсифікації навчальних годин тих уроків, з яких відпустили учнів, наприклад, через хворобу вчителя. Така ситуація певним чином погіршує якість освіти й ускладниться у зв'язку з необхідністю обов'язкового щорічного підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

3) При розрахунку не враховано реальний контингент учнів та його збільшення в окремих громадах. Також не враховується динаміка збільшення контингенту учнів в інклюзивних класах. Як наслідок, Формула не враховує реальної потреби збільшення одиниць педагогічного персоналу. Тому важливим є врахування контингенту учнів станом на 1 вересня року, що передувало плановому бюджетному періоду.

4) Формула не враховує реальну потребу на оплату праці вихователів груп подовженого дня (1 ставки на 1 заклад недостатньо).

5) Формула для міських ОТГ, на території яких є сільські населені пункти, розрахована як для міст обласного значення та не враховує розрахункову наповнюваність класів для сільської території.

Окрім того, в доведеному обсязі освітньої субвенції на 2019 рік не врахована повна сума надбавки за престижність педагогічним працівникам, граничний обсяг якої може сягати 30% посадового окладу.

З метою недопущення затримки з виплатою заробітної плати органи місцевого самоврядування дофінансовують оплату праці педагогічним працівникам за рахунок власних доходів місцевих бюджетів, відволікаючи ресурси від інших важливих для громад потреб.

Звертаємо увагу, що наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2019 року № 490 було утворено Міжвідомчу робочу групу з удосконалення формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, до складу якої увійшла Асоціація міст

України. Під час засідань було напрацьовано актуальні зміни до Формули, що у зв'язку зі зміною політичної влади не були затверджені.

Зважаючи на те, що бюджетний процес 2020 року уже розпочався, просимо врахувати необхідність пришвидшити прийняття напрацьованих Міжвідомчою робочою групою змін до Формули та передбачити відповідний ресурс для громад у Державному бюджеті України на 2020 рік.

Окрім того, просимо сприяти перегляду обсягу освітньої субвенції у 2019 році з метою покриття її дефіциту та проведення вчасних виплат заробітних плат педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Нагадуємо, що Міністерство освіти і науки України, як головний розпорядник коштів освітньої субвенції, надіслало до Асоціації міст України відповідь від 07.06.2019 року № 1/11-4331 «Щодо виконання доручення Кабінету Міністрів України», у якій, зокрема, йшлося про збільшення за підсумками першого півріччя 2019 року за результатами виконання місцевих бюджетів обсягів освітньої субвенції, визначених відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік».

СПИСОК УЧАСНИКІВ СЕКЦІЇ

№	П.І.П.	Посада	Електронна пошта
1.	Алексеева Світлана Валентинівна	заступник начальника управління – начальник відділу освіти управління освіти, культури, спорту та молодіжної політики Южненської міської ради	yuzhny_osvita@ukr.net waitbiglove@ukr.net
2.	Білогура Василь Олексійович	начальник управління освіти Чернігівської міської ради	osvita@chernigiv-rada.gov.ua bilogura.va@gmail.com
3.	Богуслав Марія Володимирівна	Директор Освітнього хабу міста Києва	urban.boguslav@gmail.com
4.	Буйневич Олена Валеріївна	Директор департаменту освіти та науки Одеської міської ради	deposvita@omr.gov.ua
5.	Верещака Тамара Юріївна	методист методичного кабінету при управлінні освіти Херсонської міської ради	center_kherson@ukr.net
6.	Висторонський Владислав Григорович	завідувач науково-методичного центру управління освіти і науки Білоцерківської міської ради	bcnmc@ukr.net vvlasik@ukr.net
7.	Віцько Олена Вікторівна	заступник директора Департаменту освіти Харківської міської ради	gorobr@kharkivosvita.net.ua
8.	Гарус Сергій Іванович	голова Іванівської сільської ОТГ Чернігівської області	mail@ivanivska-silska-rada.gov.ua
9.	Гончарова Ірина Анатоліївна	секретар Каховської міської ради	ira0501829265@gmail.com
10.	Грекова Ірина Вікторівна	начальник відділу освіти виконавчого комітету Солонянської селищної ради	osvitasol@gmail.com igrekova333@gmail.com
11.	Козієвська Олена Іванівна	заступник керівника секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти	kozievaska@v.rada.gov.ua
12.	Колебошин Сергій Валерійович	заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій	koleboshyn@rada.gov.ua
13.	Корень Олена Миколаївна	начальник управління освіти виконавчого комітету Вараської міської ради	kuzn_osvita@ukr.net korenolena@gmail.com
14.	Костенко Лариса Давидівна	начальник управління освіти Міської ради міста Кропивницького	osvita@krmr.gov.ua shkoda44@ukr.net
15.	Лещенко Зіновія Богданівна	начальник управління освіти Луцької міської ради	uo_lutsk@ukr.net zenussja@gmail.com
16.	Литвинюк Галина Іванівна	директор Тернопільського комунального методичного центру науково-освітніх інновацій та моніторингу	center.imco@gmail.com Lutvunykh@ukr.net
17.	Личко Ганна Володимирівна	начальник Управління освіти Миколаївської міської ради	gorono.mk@mail.com luchkodep@ukr.net

18.	Максимчук Ігор Євстахович	директор Департаменту освіти і науки Івано-Франківської міської ради	if.osvita.mvk@gmail.com
19.	Мандзій Любомира Степанівна	заступник Міністра освіти і науки України	mandzii@mon.gov.ua
20.	Марталішвілі Леся Анатоліївна	Експерт з питань зв'язків з регіонами щодо Нової української школи Міністерства освіти і науки України	Lesia.Martalishvili@reforms.in.ua
21.	Мартинюк Сергій Васильович	начальник управління освіти Чернівецької міської ради	osvitacv@gmail.com sotmar@ukr.net
22.	Мельник Оксана Іванівна	начальник відділу освіти Уманської міської ради	umanvo2008@ukr.net
23.	Мозгова Людмила Анатоліївна	аналітик Центру аналізу та розробки законодавства АМУ, секретар Секції освіти	mozgova@auc.org.ua
24.	Остапенко Галина Феліксівна	начальник управління освіти Первомайської міської ради, голова Секції освіти	osvitapervomaysk@ukr.net
25.	Пасенко Людмила Василівна	заступник Бориспільського міського голови	inf@borispol-rada.gov.ua pasenkov@ukr.net
26.	Рибак Сергій Володимирович	начальник відділу освіти Городоцької міської ради	osvitagor@ukr.net
27.	Салогуб Оксана Володимирівна	начальник управління освіти департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради	dnepr.uon@gmail.com salogub@dhp.dniproprada.gov.ua
28.	Страшко Володимир	заступник директора Освітнього хабу міста Києва	
29.	Сушко Ксенія Анатоліївна	директор департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради	humpolitic@dniproprada.gov.ua
30.	Труханов Геннадій Леонідович	Одеський міський голова	priem1@omr.gov.ua
31.	Юрійчук Іван Ярославович	директор департаменту акредитації та моніторингу Державної служби якості освіти України	ivan_98@ukr.net
32.	Яценко Оксана Василівна	директор Департаменту освіти Вінницької міської ради	yatsenkoov@vmr.gov.ua

ЗМІСТ

Програма засідання Секції з питань освіти Асоціації міст України...	3
Стан виконання секторальної стратегії Асоціації міст України «Освіта».....	7
Основні зміни у нормативно-правовій базі галузі освіти у II–III кварталах 2019 року.....	13
Пропозиції Асоціації міст України до проєкту Державного бюджету України на 2020 рік.....	21
Інформація про стан підготовки закладів освіти до 2019/2020 навчального року.....	25
Щодо внесення змін до Формули освітньої субвенції.....	28
Список учасників Секції.....	30

Мозгова Людмила Анатоліївна,

аналітик Аналітичного центру Асоціації міст України

mozgova@auc.org.ua

044-486-30-82

вул. Січових Стрільців, 73, 12 поверх, Київ, 04053